

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาวิเคราะห์วิธีการเผยแผ่หลักธรรมของพุทธทาสภิกขุ

ผู้วิจัย : พระครูปริยัติธรรมมารณ์ (กิม โฆสโก)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาสมพาน ชาติโร,ดร., ป.ธ.๔,ศน.บ.,ศน.ม.,Ph.D.

: พระอธิการเวียง กิตฺติวณฺโณ,ดร, พธ.บ., M.A., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิธีการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธเจ้า, เพื่อศึกษาวิธีการเผยแผ่หลักธรรมของพุทธทาสภิกขุ, และเพื่อศึกษาวิเคราะห์วิธีการเผยแผ่หลักธรรมของพุทธทาสภิกขุ ศึกษาวิธีดำเนินการวิจัย ศึกษาข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ตำรา เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

๑. วิธีการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธเจ้า เป็นการเผยแผ่หลักธรรมที่มีเป้าหมาย คือ บุคคล โดยใช้วิธีการสอนตามจริตของบุคคล และใช้หลักโอวาทปาติโมกข์ คือการไม่เบียดเบียน ไม่ทำบาป ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส และส่งพระสาวกไปประกาศชุดแรก จำนวน ๖๐ รูป เป็นการปลุกฝังอบรมให้พุทธศาสนิกชนเป็นคนดีมีศีลธรรมนั้น ถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของพระสงฆ์สาวกตั้งแต่ครั้งพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน งานเผยแผ่พุทธธรรมเป็นงานที่สำคัญยิ่งของคณะสงฆ์ประการหนึ่ง วิธีการเผยแผ่พุทธธรรมในสมัยพุทธกาลนั้นพระพุทธองค์ทรงใช้วิธีการเผยแผ่แบบประยุกต์ให้เข้ากับสังคมสภาพแวดล้อม ชุมชน จารีตประเพณีรวมทั้งอุปนิสัยและระดับภูมิปัญญาของผู้ฟังแต่ละคน ทรงให้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น ทรงใช้อุปมาในการเลือกคน หรือการรู้จักรอจังหวะและโอกาส เป็นต้น หลังจากพระพุทธองค์เสด็จดับปรินิพพาน พระสาวกทั้งหลายก็มีการทำสังคายนาพระธรรมวินัย และหลังสังคายนาครั้งที่ ๑ ที่มีพระเจ้าอโศกมหาราชเป็นประธานฝ่ายคฤหัสถ์ผู้อุปถัมภ์ ก็ได้ส่งพระเถระออกประกาศพระพุทธศาสนาไปทั่วโลกมีจำนวน ๕ สาย

๒. วิธีการเผยแผ่หลักธรรมของพุทธทาสภิกขุ ท่านพุทธทาส มีนามเดิมว่า เจื่อนนามสกุล พานิช เกิดเมื่อ วันอาทิตย์ ขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๗ ปีมะเมีย วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๕ ในสกุลของพ่อค้าที่ตลาด พุมเรียง ไซยา จ.สุราษฎร์ธานี บิดา ชื่อ เชื้อ เชียง มารดาชื่อ เคลื่อน มีน้องสอง

คน เป็นชายชื่ออีเกีย และเป็นหญิงชื่อกิมซ้อย บิดาของท่านมีเชื้อสายจีน ประกอบอาชีพหลักคือ การค้าขายของชำ บวชเป็นพระ ตามคตินิยมของชาวไทยที่วัดโพธาราม ไชยา ได้รับฉายาว่า "อินทปัญญา" แปลว่า ผู้มีปัญญา อันยิ่งใหญ่ เดิมท่านตั้งใจจะบวชเรียน ตามประเพณี เพียง ๓ เดือน แต่ ความสนใจ ความซาบซึ้ง ความรู้สึกเป็นสุข และสนุกในการศึกษาและเทศน์แสดงธรรม ตลอด ชีวิต ของ ท่านอาจารย์พุทธทาส ท่านย้ายอยู่เสมอว่า "ธรรมะ คือ หน้าที่" เป็นการทำหน้าที่ เพื่อความ อยู่รอด แต่ที่ทำให้สังคมโลกได้รับรู้มาก คือ ปณิธาน ๓ ข้อ ข้อที่๓ ที่กล่าวถึง การดึงมนุษย์ให้ออกจากวัตถุนิยม ข้อนี้เป็นข้อที่องค์การสหประชาชาติได้มอบรางวัลเกียติยศบุคคลสำคัญของโลก คือ รางวัลยูเนสโกให้ พุทธทาสได้ทำหน้าที่ ในฐานะ ทาสผู้ซื่อสัตย์ ของพระพุทธเจ้า ทุกอนุ แห่งลมหายใจ เข้าออก จนแม้วาระสุดท้าย แห่งชีวิต จึงไม่น่าสงสัยเลยว่า ผลงาน ที่ท่าน สร้างสรรค์ ไว้ เพื่อ เป็น มรดก ทางธรรมนั้น จะมีมากมาย

๓. ผลของวิธีการเผยแผ่หลักธรรมของพุทธทาสภิกขุ ได้เริ่มงานศึกษาค้นคว้าหลัก พุทธธรรมและงานเผยแผ่มาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ผลงานเขียนเรื่องแรกเป็นบทความชื่อ ประโยชน์แห่งทาน ต่อมาเมื่อท่านเดินทางกลับถึงบ้านเกิดแล้วได้เขียนบทความ วิจาร์ณสภาพ พระพุทธศาสนาและบทบาทของพระสงฆ์เรื่องการปฏิบัติธรรม พุทธบรรยายธรรมะมีผู้สนใจฟัง มากสถานที่ปฏิบัติธรรมและการศึกษาค้นคว้าหลักพุทธธรรมเพื่อการเผยแผ่ที่ทุกคนรู้จักกันอย่างดี ในยุคปัจจุบันที่เรียกว่า สวนโมกขพลาราม ท่านพุทธทาสได้ย้ายอยู่เสมอว่า "ธรรมะ คือ หน้าที่" ที่ ทั้งทางฝ่ายกายและฝ่ายวิญญาณของมนุษย์ และท่านได้ทำหน้าที่ในฐานะทาสผู้ซื่อสัตย์ของ พระพุทธเจ้า ผลงานการแต่งหนังสือธรรมะของท่านพุทธทาสที่ทรงคุณค่าและมีผู้สนใจอ่านมาก เช่น หนังสือ คู่มือมนุษย์ ผลงานเรื่องนี้ได้รับความนิยมอย่างสูงสุดสามารถอ่านเข้าใจได้ถึงตัวตน ที่แท้จริงของมนุษย์ได้อย่างลึกซึ้ง หนังสือ แก่นพุทธศาสนา ผลงานเรื่องนี้เป็นผลงานที่สำคัญและ เป็นหัวใจสำคัญของผู้สนใจศึกษาธรรมะทั้งหลาย หนังสือเรื่องนี้ได้รับรางวัลขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘